INTERDISCIPLINARITY AND SCIENTIFIC TERMINOLOGY

Denisa Elena Petrehus
Lecturer, PhD, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: The two terms are hard to define. The evolution of terminology is directly related to the process of knowledge, terminology is a corpus of concepts and their names, with a structure oriented on domains / subdomains and disciplines. The need for scientific rigorous communication in the increasingly specialized subdisciplinary compartment has also contributed to the creation of complex terminology databases, both monolingve (explanatory) and bilingual or even multilingual. Using common threads could lead to confusion, to an ambiguity of communication.

Keywords: specialized terminology, specialized meaning, avoidance of ambiguity in communication, interdisciplinarity

Nici unul dintre cei doi termeni, terminologie şi interdisciplinaritate, nu este uşor de definit. Evoluţia terminologiei fiind direct şi implicit legată de cea a procesului cunoaşterii, *terminologia* este, de fapt, un corpus de concepte şi de denumiri ale acestora, cu o structură orientată pe domenii / subdomenii şi discipline. Este nevoie de respectarea strictă a relaţiei biunivoce între concepte, pe de o parte, şi denumirile lor, pe de altă parte. Fără asumarea unei asemenea rigori, calitatea comunicării ar avea mult de suferit, deoarece unele mesaje ar putea fi denaturate, devenind neclare, ambigue sau eronate. Relaţiile şi ordinea din sfera conceptelor trebuie menţinute şi în sfera terminologiei. Dacă acest lucru nu este întotdeauna simplu nici măcar în graniţele virtuale ale fiecărei subdiscipline, cu atât mai complicată este situaţia în plan interdisciplinar. Interdisciplinaritatea a luat amploare tocmai ca o consecinţă a evoluţiei cercetării, în primul rând, şi a evoluţiei cunoştinţelor acumulate înr-un proces continuu, în al doilea rând. Noile cunoştinţe, însă, nu pot fi încadratre în totalitate în subdisciplinele recunoscute de ştiinţa oficială la un moment dat, ci se detaşează de la sine, tocmai prin elementele de noutate pe care le conţin, formând o nouă subdisciplină. Recunoşterea acesteia ca atare se petrece cu atât mai repede cu cât cei ce o dezvoltă reuşesc să se desprindă de modelele, procedeele şi tehnicile celorlalte subdiscipline şi în acelaşi timp să definească foarte clar o terminologie specifică. Aceasta conţine, fără îndoială, numeroşi termeni folosiţi şi în alte discipline (şi mai ales în subdisciplinele înrudite din care s-a desprins noua subdisciplină), dar conotaţiile multora s-au schimbat, prin urmare trebuie redefiniţi. Aşadar, noua terminologie, pentru a fi interdisciplinară, trebuie să îndeplinească un obiectiv esenţial: să surprindă şi să exprime / să conţină diferenţa specifică dintre conceptele folosite în alte subdiscipline şi cele utilizate în noua subdisciplină, chiar şi în acele cazuri în care se apelează la aceleaşi unităţi lexicale sau frazeologice.

Este greu de făcut un inventar al domeniilor / subdomeniilor interdisciplinare deoarece, pe de o parte, apar mereu unele noi, iar pe de altă parte, recunoaşterea lor de către ştiinţa oficială durează destul de mult uneori, cel puţin până când însăşi denumirea noii subdiscipline capătă credibilitate în rândul oamenilor de ştiinţă consacraţi, recunoscuţi ca având o solidă reputaţie. Dacă unele denumiri de interdisciplinarităţi au devenit oarecum familiare şi celor neimplicaţi (*biochimia, biofizica, biotehnologia, dreptul mediului, economia politică, ingineria genetică, inteligenţa artificală, tehnologia audiovizuală etc*.), altele sunt încă destul de puţin cunoscute: *agrometeorologia, antropologia culturală, biogeochimia, bioinformatica, cimaterapia, ecologia acustică, ecologia lingvistică, neurocibernetica,*

BDD-V4839 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:26:17 UTC)

neuroinformatica etc. (sursa: Wikipedia). Nevoia comunicării cu rigurozitate ştiinţifică în această compartimentare subdisciplinară din ce în ce mai specializată a contribuit, şi ea, la constituirea de baze de date terminolgice complexe, atât monolingve (explicative), cât şi bilingve, iar în cele din urmă multilingve. Numărul termenilor utilizaţi în domenii / subdomenii interdisciplinare este destul de mare, dar dependenţa lor de context este diferită, variind de la dependenţă considerată zero (context-free) până la o dependenţă de nivel înalt, caracterizată printr-o adaptare profundă a sensului. Cercetările în domeniu au stabilit o listă de termeni consideraţi fără îndoială interdisciplinari, dintre care menţionăm: arhitectură, arheologie, câmp, complexitate, control, cultură, ciclu, element, energie, generalizare, ierarhie, limbaj, model, ordine, relaţie, structură, sistem, unitate, univers, zonă etc. (sursa: Wikipedia). Desigur, disciplinele sau chiar subdisciplinele îşi au, fiecare, propriul vocabular considerat „de specialitate", purtând, adică, amprenta specificului disciplinei / subdisciplinei respective. Dar folosirea în comun a unor cuvinte / termeni ar putea duce la confuzii, la o ambiguizare a acomunicării. Or, subdisciplinele au nevoie de claritate, de o comunicare riguroasă, care să le permită o evoluţie profitabilă pentru cunoaştere în ansamblu, dar şi pentru atingerea scopurilor practice stabilite iniţial.

Sensurile specializate ale acestora sunt exprimate fără ambiguitate prin intermediul unităţilor frazeologice şi al sintagmelor: – câmp: câmp de maci, câmp vizual, câmp sonor, câmp de acţiune, câmp de forţă, câmp de luptă, câmp irigat, în câmpul muncii, câmp operator, artilerie de câmp, câmp electric / magnetic / electromagnetic etc. – gen: gen literar, genul epic / liric / dramatic, gen gramatical, gen muzical, un gen aparte, genul proxim, genurile presei etc. – element: element de noutate, element recalcitrant, element de siguranţă, tabelul periodic al elementelor, element de compunere etc. – ordin: ordin de plată, ordin pe unitate, din ordinul comandantului, ordin al Ministrului Educaţiei şi Cercetării, ordin de sus, ordinul Carnivora / Insectivora / Rodentia etc., Ordinul Templierilor, ordin călugăresc, ordin cavaleresc, ordin arhitectonic, ordinul doric / ionic / corintic, Ordinul naţional „Steaua României", Ordinul (şi medalia) „Meritul Cultural" etc. – zonă: zonă minată, zonă de conflict, zonă de interes(e), zonă crepusculară, zonă urbană / rurală / suburbană, zona zoster, zonă tampon etc.

Definirea unor asemenea termeni se bazează în mare măsură pe relaţia acestora cu contextul, pe specializarea lor. Cea mai mare parte a termenilor interdisciplinari provin din rândul termenilor multidisciplinari. Aceasta, deoarece tocmai calitatea lor de a exprima noţiuni şi / sau concepte aparţinând mai multor discipline / subdiscipline este cea care le permite să numească şi să comunice în plan verbal noile relaţii care ţin de spaţiul virtual interdisciplinar. Prin urmare, termenii interdisciplinari au rolul de a umple unele nişe existente în vocabularul unei limbi, pentru a da posibilitatea corelării evoluţiei lingvistice cu evoluţia conceptuală, cu cea cognitivă în ultimă instanţă.

Limbajele specializate sau *terminologiile* sunt diversificate, individuale, relativ independente.Studiul lor presupune, deci, o abordare specială, proprie *fiecărei terminologii* care îşi identifică, în primul rând, *trăsăturile definitorii*. Găsirea unor caracteristici comune, stabilirea unui *lexic specializat interferent* sunt probleme de mare interes pentru limbile moderne în faza actuală. (I. Coteanu (1995), p. 168 – 169)

Descrierea **lexicului specializat** (LS) dintr-o perspectivă ştiinţifică interdisciplinară, presupune adoptarea unei anumite poziţii faţă de **terminologiile ştiinţifice**, delimitarea conceptelor de bază şi a perspectivei ştiinţifice abordate.

Conceptul de **terminologie** are următoarele valori importante:

(1) Limbaj specializat sau **sistem ştiinţific** care utilizează **o terminologie** în sensul 2 şi alte mijloace lingvistice şi nelingvistice pentru a realiza **o comunicare de specialitate non-ambiguă** cu funcţia majoră de a **transmite cunoştinţe într-un domeniu particular** de activitate profesională; (2) **Ansamblu de termeni** sau cuvinte specializate aparţinând unui **subsistem lingvistic, termenii** caracterizându-se prin univocitate, non-ambiguitate şi

BDD-V4839 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:26:17 UTC)

relaţii lexico-semantice proprii; (3) **Terminologia** mai este utilizată cu sensul unei ştiinţe interdisciplinare preocupată de problemele generale ale **terminologiilor** în sensurile (1) şi (2), care analizează logica cunoştinţelor, ierarhia conceptelor, codajul lingvistic şi non-lingvistic şi problemele creaţiei de cuvinte necesare ştiinţelor şi tehnicii. [1]

Limbajul ştiinţific şi tehnic este destinat în primul rând specialiştilor. Când aceştia trebuie să comunice cu audienţa mai puţin specializată este necesar apelul la dicţionar pentru a explica termenii din textele de specialitate

Caracterul (eminamente) epistemic-cognitiv al matematicii îi conferă limbajului specializat al acestei ştiinţe un statut ce tinde spre internaţionalizare în sens strict (termeni comuni pentru expunerea aceloraşi concepte în diferite limbi) şi în sens larg (termenii matematici au caracteristici comune dincolo de barajele trecerii dintr-o limbă în altă limbă).

În comunicarea matematică se recurge la o limbă de specialitate care se evidenţiază printr-un sistem semiotic mixt. Problema de a şti dacă este posibilă comunicarea matematicii dincolo de specialişti este rezolvată diferit de matematicieni – sceptici şi de lingvişti – optimişti. O soluţie de transcendere a blocajului comunicaţional o constituie abordarea diferenţială la nivelul discursului matematic în funcţie de destinatarul căruia i se adresează autorul: discursul specializat general (comunicarea între specialişti) şi discursul didactic (comunicarea între specialişti şi nonspecialişti).

Această biunivocitate a matematicii, împinsă la extremă, riscă să ducă la cazuri de specializare, şi ele extreme, în care matematicianul nu mai poate comunica decât cu el însuşi.

Aşadar, orice **termen matematic** aparţine unui ***bisistem***: pe de o parte, "sistemul de comunicare prin limbă", pe de altă parte, "sistemul raţionamentului matematic". Termenul tehnico-ştiinţific impune coprezenţa unei ***noţiuni*** (*semnificatul noţional* e pasibil de o definiţie lexicografică ce permite utilizări figurate) şi a unui ***concept*** (semnificatul *conceptual* reprezintă conţinutul strict al unei definiţii tehnico-ştiinţifice, neadmiţând decât sensul propriu).

Limba naturală – comună sau specializată – este utilizată inevitabil atât în exprimarea cotidiană cât şi în cercul specialiştilor. Cuvintele care trec dinspre limba***comună*** în **LM** identificate în corpusul analizat sunt: arc, asemenea, axa, cap, coarda, picior, punct, drept, deschis *etc*

Obiectul **terminologiei**, înţeleasă ca ştiinţă interdisciplinară este constituit deci, în acelaşi timp, de **elaborarea unor teorii conceptuale** care să structureze un anumit domeniu ştiinţific, pe de o parte şi, pe de altă parte, de activitatea (descriptivă, normativă şi lexicografică) de stabilire a **termenilor specifici.**

Ni se pare interesantă poziţia unor specialişti în terminologii1, care delimitează **mai multe etape** privind **construcţia unei teorii a unui domeniu ştiinţific** (o anumită **terminologie** în sensul (1)):

(a) colectarea unui **corpus de expresii** plecând de la care **să se constituie cunoştinţele**,

(b) efectuarea unui **studiu lingvistic** cu scopul de a defini **semnificatul noţiunilor**,

(c) **normalizarea semantică** care duce la un prim tip de **ontologie** a domeniului şi

(d) formalizarea ontologiei de tipul (c) pentru a obţine **o ontologie computaţională.**

Unele dintre aceste etape (mai ales (b) şi (d) prezintă un interes mai mare pentru cercetarea noastră, chiar dacă ele nu pot fi tratate aici.

Rezultă că posibilitatea mai mult sau mai puţin diferită de a aborda **terminologiile** este condiţionată de perspectiva din care sunt privite acestea: totul depinde de precizarea: **pentru**

[1] Alexandra Vrânceanu, **Semiotica imaginii vizuale,** în "**Analele Universităţii Bucureşti**, **Limbă şi Literatură română**", an XLX, 1996.

BDD-V4839 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:26:17 UTC)

cine sunt făcute terminologiile?, cine este interesat de folosirea unei anumite terminologii? şi oarecum implicit, **cine studiază toate aceste aspecte** (specialistul strict, specialişti în teoria cunoaşterii, lingvişti etc.)? Întrucât investigarea noastră nu se poate situa pe poziţia unei abordări interne (cu perspectiva strictă a specialistului într-un anumit domeniu ştiinţific, decât în mică măsură, cercetarea va fi orientată spre analiza importanţei **terminologiilor** pentru grupuri socio-profesionale mai largi, mergând până la utilizarea în limba literară standard (dincolo de o anumită specializare). Unele analize lingvistice pot interesa însă şi specialişti (de exemplu, cele din limbajul medical).

Termenul este un element al unei **terminologii** sau al unui limbaj specializat, reprezentând denumirea cunoştinţelor din acest domeniu. **Termenii** sunt unităţi ale cunoaşterii cu un conţinut stabil.

Relaţia dintre denumire şi noţiune este reflexivă şi biunivocă pentru un termen dat. Un termen se caracterizează, deci, prin **univocitate, monoreferenţialitate** şi **precizie**.

Termenii se obţin prin aplicarea unei denumiri unui anumit concept şi printr-o procedură de lexicalizare naturală sau artificială (**termenul** verbalizează cunoştinţele). Termenii au un caracter convenţional, desemnarea putând să se facă prin cuvânt, litere, cifre sau alte simboluri, în funcţie de fiecare ştiinţă. Numai desemnarea **termenilor** prin**cuvinte a limbilor** naturale preocupă cercetarea noastră, dar relaţia cu elementele nelingvistice poate fi un aspect interesant pentru caracterizarea fiecărei terminologii în parte.**Termenii** care se exprimă prin mai multe cuvinte trebuie să îndeplinească mai multe condiţii:

(1) să fie unităţi lingvistice integrabile în enunţuri şi

(2) să fie unităţi ale cunoaşterii cu caracter stabil;

(3) semnificatul unui termen să se definească în raport cu ansamblul de semnificaţi aparţinând aceluiaşi domeniu (ansamblu semantic care poate fi o disciplină, o ştiinţă, o tehnică, adică întotdeauna un domeniu specializat.) **Termenul** îşi găseşte locul într-o structură ierarhică noţională din interiorul fiecărui domeniu;

(4) în planul **discursului ştiinţific** (în sens restrâns sau mai larg), **termenul** trebuie să fie clar identificat în **contexte** (extralingvistice şi lingvistice).

Aceste condiţii ce trebuie îndeplinite de către un **termen** nu se manifestă omogen în toate ştiinţele, iar **analiza lor în domeniile cercetate de noi** poate pune diverse probleme, de interes atât pentru **specialişti**, cât şi pentru **nespecialişti**. Relaţia dintre **specialişti** şi **nespecialişti** lingvişti, cercetători din domeniile cunoaşterii ş.a. este de larg şi real interes pentru multe orientări terminologice actuale şi va reprezenta perspectiva generală pe care o vom aborda şi noi.

Definiţia **termenului** antrenează obiectiv relaţia dintre acesta şi cuvânt-concept-obiect. **Cuvântul** interesează mai ales lingviştii, iar **termenul** este, în primul rând, **o componentă a disciplinei căreia îi aparţine** şi abia apoi a limbii în general.

Raportul dintre **cuvânt** şi **termen** se poate preciza astfel: **un cuvânt** devine **un termen** când i se atribuie o semnificaţie independentă de variaţiile induse de accepţii şi de utilizările în context. **Termenii** aparţinând **unui anumit sistem terminologic** sunt legaţi între ei prin **relaţii conceptuale în afara discursului**. Analiza acestui raport în fiecare dintre domeniile cercetate de noi, **studiul sensurilor dobândite de anumiţi termeni** în contexte variate, mai mult sau mai puţin specializate poate să pună în lumină aspecte de interes complex privind interpretarea interdisciplinară a **terminologiei.**

Extinderea sferei de utilizare a unor **termeni dincolo de un domeniu strict specializat**, aspect admis teoretic de majoritatea cercetătorilor şi uşor de constatat practic va constitui un alt obiectiv al analizelor noastre. Adoptăm, astfel, poziţia celor care admit astăzi că trebuie pus capăt rupturii radicale dintre **cunoaşterea ştiinţifică** şi **cunoaşterea obişnuită**. O soluţie în adoptarea acestei poziţii este recunoaşterea unor delimitări privind **conceptul**

BDD-V4839 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:26:17 UTC)

expert (aparţinând strict unui domeniu ştiinţific) şi **conceptul ordinar** (extins dincolo de specialitatea strictă)2; se admit în felul acesta **modele alternative ale definiţiei termenilor ştiinţifici**. Postulatul acesta favorizează interpretarea unor **termeni** din perspectiva **folosirii lor în limba comună şi a definirii lor de către dicţionarele generale ale limbii române**aspecte comune cercetărilor noastre indiferent de domeniile ştiinţifice vizate.

Câteva consideraţii generale privind întemeierea şi dezvoltarea **terminologiei** ca ştiinţă independentă cu preocupări generale, dar şi cu diferenţe în funcţie de şcoli, curente, autori sunt utile pentru a preciza poziţiile pe care ne situăm.

O orientare modernă în terminologie este reprezentată de R Kocourek (ALFA, **Terminologie et linguistique de spécialité,** 1994/1995, vol. 7, Halifax Univ.). În această orientarea se depăşeşte poziţia **terminologiei clasice** (care ignoră dimensiunea sintactică a lexicului, ceea ce face din terminologii cataloage inerte) şi se preconizează **descrierea textelor**; sunt urmăriţi termenii cu **distribuţie regulată în texte** (izotopie generică) şi **termenii cu distribuţie neregulată** (molecule semice). Se consideră că **preocuparea pentru texte** trebuie **să conducă la reconsiderarea unor principii ale terminologiei**.

Importanţa textelor pentru **termeni** şi **terminologii** este reflectată şi de unele **definiţii lexicografice din dicţionarele generale** ale limbilor, atunci când se dau **indicatori de domeniu**, cum ar fi **mar.** (marină), **cor.** (coregrafie), **electron.** (electronică), **rad**. (radio, radiofonie), t**el**. (televiziune), **text**. (industria textilă) ş.a., indicatori care corespund tipurilor de discurs. Puncte de vedere ale acestei poziţii terminologice vor fi preluate consecvent şi de cercetarea noastră.

O orientare de maximă importanţă la ora actuală este cea care priveşte **relaţiile dintre IA** (inteligenţa artificială) şi **terminologii,** orientare care reuneşte specialişti din diverse domenii (informaticieni, specialişti într-un anumit domeniu ştiinţific sau în teoria cunoaşterii, dar şi numeroşi lingvişti de renume, cum ar fi F. Rastier, R. Martin).

IA se preocupă atât de ontologie a priori a domeniului ştiinţific de aplicare, de ansamblul primitivelor acestui domeniu, de achiziţia de cunoştinţe şi de construirea unui **sistem explicit** (SE), cât şi de o problematică diversă ţinând seama de limbile naturale. **Terminologia** în IA e**ste legată**, oricum, **de texte**, deşi există problema decupajului automatic al textelor.

În condiţiile diversităţii preocupărilor în relaţia dintre terminologii şi IA se reţin câteva dintre cercetările efectuate:

(a) dezvoltarea **lingvisticii corpusului** utilizând **băncile de date textuale**;

(b) stabilirea unor sisteme de extragere automatică a termenilor ca TERMINO a lui David şi Plante (ATO, 1990–1993) sau LEXTER al lui Bouringault (FDF-DER, 1993);

(c) stabilirea unor **bănci terminologice** pentru **obţinerea unor date mai adecvate**, cum se procedează în Franţa, făcându-se distincţia dintre „limba comună“ şi „limbile de specialitate“;

(d) **analiza** din perspectivă „internă“ a **specialistului într-un anumit domeniu ştiinţific sau tehnic**, descriere reprezentată în IA (Nadine Gros, KOD) ş.a.

Se consideră în general, că legăturile dintre terminologie şi IA pot duce la **revizuirea anumitor postulate**. Fiecare dintre aceste perspective moderne de studiere a **terminologiilor** ar putea fi de mare utilitate cercetărilor întreprinse în România, dar informaţia complexă şi specializată în acelaşi timp, ne face să considerăm această perspectivă ca un **deziderat de viitor** (pentru că nu se poate realiza numai prin informaţie bibliografică).

Cu excepţia **terminologiei** „clasice“ (V.G.T.T.), se admite, în general, importanţa limbilor naturale, chiar dacă rămâne actuală problema datorată relaţiei dintre**imperfecţiunea limbilor** în raport cu **dezvoltarea ştiinţelor**, Prin limbile naturale se exprimă cunoştinţe

BDD-V4839 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:26:17 UTC)

asupra obiectelor lumii trăite, specifice fiecărui domeniu ştiinţific. Dacă în unele ştiinţe (ca matematica, fizica, chimia), exprimarea cunoştinţelor, chiar şi numai parţial, se poate face **şi prin alte mijloace**, există alte **ştiinţe** în care acest lucru **nu se poate face decât printr-o limbă naturală** oarecare (cum e cazul filozofiei, lingvisticii şi, în mod relativ, al artelor. Deci, **importanţa limbilor naturale pentru terminologii** este cu atât mai mare cu cât nu există altă modalitate de exprimare.

Se admite că **cercetarea ştiinţifică** este în mare parte constituită **din limbaj** sau altfel spus, cunoaşterea ştiinţifică este **informaţie conceptuală pornind de la texte**.

Dacă se acceptă **importanţa limbilor naturale** pentru **terminologii,** se admite, măcar potenţial, şi **importanţa lingvisticii.** Din acest punct de vedere, studiul**terminologiei** priveşte **specificitatea semantică** (teză admisă şi de Wüster, dar mai ales, de terminologi actuali, precum Lerat), aspect care va constitui **un obiectiv esenţial al cercetărilor noastre**, alături de relaţia **cuvânt-termen-vocabulă** (sintagmă de specialitate care presupune o oarecare integrare în discurs).

Un alt aspect care justifică **relaţia dintre terminologie** şi **lingvistică** este **rolul contextului**. Se admite în general, că **doctrina terminologică nu are o teorie a contextului**. Termenul de **context** nu este interpretat în manieră non-ambiguă; apare atât pentru a desemna **contextul extralingvistic** prin care se înţelege atât **situaţia de comunicare**, cât şi **variaţia conţinutului conceptual în funcţie de locutori** (de exemplu, utilizarea **terminologiei medicale** de către medici cu profiluri diferite, farmacologi şi chiar de către nespecialişti; se dă exemplul proprietăţii **funcţie diuretică**, care are semnificaţii diferite după cum califică un**medicament** sau o **moleculă**, ceea ce înseamnă atât context extralingvistic, cât şi lingvistic; se ajunge la concluzia că **termenii medicali nu pot fi interpretaţi fără context**, ***afirmaţie care trebuie analizată concret şi precizată în raport cu factori diverşi***).

Contextul lingvistic admite şi el **variabile interpretative**, cu obiective diferite ale cercetării:

(a) poate fi înţeles ca o **preferinţă a combinărilor**, manifestată diferit în **terminologii**: de exemplu, **în medicină un context prescrie conţinutul conceptual medical** prin **combinaţii diverse de termeni medicali** (ceea ce ar însemna că **termenii medicali nu apar singuri în context**, iar contextul trebuie înţeles cu grade de complexitate diferite, care trebuie precizate);

(b) **contextul** interesează şi în cazul termenilor cu libertăţi contextuale sau care admit o pluralitate de determinări contextuale; delimitarea acestor termeni, corelarea acestor calităţi cu anumite terminologii este un alt aspect interesant de studiat din punct de vedere lingvistic, dar şi din punct de vedere terminologic, în măsura în care se pot delimita totuşi prescripţii interpretative;

(c) în opoziţie, se plasează termenii cu restrângeri contextuale, cu prescripţii interpretative stricte, cărora li se asociază un sens unic, non-ambiguu. Degajarea termenilor care prezintă restrângeri contextuale poate fi extrem de utilă mai ales nespecialiştilor care şi-i însuşesc, pentru cunoaşterea şi utilizarea lor efectivă cu corectitudine.

Studiile privind **rolul contextului** pentru diverşi **termeni** şi **în diferite terminologii**, făcut cu rigurozitate şi într-o măsură relevantă poate aduce informaţii interesante din mai multe perspective dacă se demonstrează **în ce măsură există o medie semantică a termenilor în afara contextului, valabilă pentru toate contextele**.

Studiul **contextului** înţeles mai larg poate fi util şi pentru stabilirea unor **particularităţi ale discursului ştiinţific**. În **limbajul medical** s-au delimitat **tipuri diferite de discurs** după cum e vorba despre fişa medicală, foaia de internare sau de externare, textul ştiinţific, textul de popularizare; particularităţile lingvistice şi ştiinţifice ale

BDD-V4839 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:26:17 UTC)

contextului în aceste discursuri medicale diferite pot fi puse în relaţie cu sarcini diferite ale medicinei – de diagnostic, de prescripţie, de codificare ş.a.

Importanţa **socio-culturală, economică, pedagogică** a **terminologiilor** este în creştere, ceea ce explică **abordarea interdisciplinară** şi **interesul mai larg** pentru aceste domenii, dincolo de o specialitate ştiinţifică anume. Se vorbeşte în acest sens, (F. Rastier)3 de laicizarea progresivă a cunoaşterii, ceea ce permite**definiţii alternative** ale **termenilor** (împreună cu alte distincţii conceptuale) tocmai din această perspectivă interdisciplinară. Sunt admise astfel ca obiective ale**terminologiilor** atât elaborarea de teorii conceptuale structurând obiectele domeniului, cât şi activitatea lexicografică (specializată sau nu) de efectuare a unor corpusuri, dicţionare etc. În felul acesta, **terminologiile** sunt puse oficial în relaţie cu discipline ca **ontologia, lexicografia, semantica**. Relaţia cu ultimele trei discipline autorizează preocupările lingviştilor pentru **terminologii.**

Relaţia **terminologiei** cu lexicografia reprezintă o problemă complexă, care interesează lingviştii atât ca punct de plecare (analiza dicţionarelor existente), posibilitate de revenire, după o serie de cercetări, pentru a perfecţiona lucrările lexicografice existente.

BIBLIOGRAPHY

1. Bidu-Vrancenu Angela (coord) – Lexic comun, lexic specializat, Ed. Universitatii Buucresti, 2000
2. Hristea, Th – Probleme de cultivare si studiere a limbii romane contemporane, Ed. Academia Universitara Atheneum, Bucuresti, 1994
3. Vrânceanu, Alexandra -Semiotica imaginii vizuale, în "Analele Universităţii Bucureşti, Limbă şi Literatură română", an XLX, 1996.
4. Eco, U., A spune cam acelaşi lucru. Experienţe de traducere, Editura Polirom, Iaşi, 2008
5. Ionescu, T., Stiinţa sau/ şi arta traducerii, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2003
6. Martinet Andre. Elemente de lingvistică generală .- Bucureşti , 1970
7. Nida, E., Traducerea sensurilor, Institulul European, Iaşi, 2004
8. Saussure Ferdinand de . Curs de lingvistică generală – Iaşi , 1998
9. Katharina Reiss, La critique des traductions, ses possibilities et ses limites. Traduit de l'allemand par C. Bocquet. Arras,Artois Presses Universite,2002, coll. "Traductologie"

BDD-V4839 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 13:26:17 UTC)